

**DMYTRO MOTORNYI TAVRIA STATE
AGROTECHNOLOGICAL UNIVERSITY
Faculty «Economic and Business»**

Scientific papers
**OF DMYTRO MOTORNYI TAVRIA STATE
AGROTECHNOLOGICAL UNIVERSITY
(ECONOMIC SCIENCES)**

№ 1 (45)

Melitopol, 2022

Засновник

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Факультет економіки та бізнесу

УДК 631.1(06)

Збірник наукових праць Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
(економічні науки) / За ред. С.В. Кальченка. – Мелітополь:
Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2022. - № 1(45). –
174 с.

Голова редакційної колегії (науковий редактор):

Кальченко С.В. – д.е.н., професор кафедри бізнес-консалтингу
та міжнародного туризму

Відповідальні за випуск збірника:

Ортіна Г.В. – д-р. держ. упр., доцент, декан факультету
економіки та бізнесу
Кальченко С.В. - д.е.н., професор кафедри бізнес-консалтингу
та міжнародного туризму
Демченко І.В. – к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Комп'ютерна верстка: Демченко І.В.

Збірник наукових праць Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
(економічні науки) включений до Переліку наукових фахових
видань України, є науковим виданням, в якому можуть бути
опубліковані основні результати дисертаційних робіт (наказ
МОН №1328 від 21.12.2015 р.).

Відповідно до Порядку формування Переліку наукових
фахових видань України (наказ МОН України від 15 січня
2018 року № 32) присвоєно категорію «Б», що затверджено
наказом Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020
№ 886.

Друкується за рішенням Вченої ради
Таврійського державного агротехнологічного університету
(протокол №08 від 22.02.2022 р.).

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації КВ №24284-14124 ПР від 24.12.2019 р.

ISSN 2519-884X

Index Copernicus Value (ICV) 2016: 47.1
Index Copernicus Value (ICV) 2017: 55.32
Index Copernicus Value (ICV) 2018: 55.94
Index Copernicus Value (ICV) 2019: 56.52

Digital Object Identifier System (DOI)

Матеріали друкуються мовами оригіналів – українською,
російською та англійською.
Погляди редколегії не завжди збігаються з позицією авторів.

Адреса редакційно-видавничого відділу:

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Навчальний корпус №2, кабінет 2.206
пр-т Б. Хмельницького, 18,
м. Мелітополь, Запорізька обл.
72312, Україна
тел./факс. (0619) 42-32-01
e-mail: sp_tsatu@tsatu.edu.ua, ludsins2017@ukr.net

Підписано до друку 23.02.2022 р.
Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Ум.-друк. арк. 15
Наклад 100.

Мелітопольська типографія «Люкс»
ПП Верескун В.М. св. ДК № 1125
72312, м. Мелітополь, вул. Грушевського ,10
тел. (0619) 444511

Надруковано з готового оригінал-макету у Мелітопольській
типографії «Люкс»

© Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)

№ 1 (45), 2022

ЗМІСТ

МЕНЕДЖМЕНТ

Агєєва І.В. СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ПРОБЛЕМИ.....	7
Вороніна Ю.Є. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ.....	17
Єременко Л.В., Єременко Д.В. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЛІДЕРСТВА	23
Захарова Н.Ю. ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	29
Судомир С.М., Літвінов В. І. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	37
Федуняк І.О., Христенко Г.М. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	43

ЕКОНОМІКА

Пристемський О.С. БЕЗПЕЧНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ	50
Сливінська О.Б. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТАТИСТИКИ В УКРАЇНІ	56
Трусова Н.В., Гривківська О.В., Котвицька Н.М. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	62
Трусова Н.В., Болтянська Л.О. ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-ПОВЕДІНКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІМЕЙНИХ ФОРМ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	70
Трусова Н.В., Єременко Д.В. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕСУ В МЕРЕЖЕВІЙ ІТ-СИСТЕМІ	76

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Трусова Н.В., Виговська Н.Г., Пристемський О.С.
СТАБІЛІЗАЦІЯ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ 84

Трусова Н.В., Пристемський О.С. Мельник Л.В.,
Дума В. Л.,
ФІНАНСОВІ ПОТОКИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА
ФОРМУВАННЯ ВИСОКОЛІКВІДНИХ АКТИВІВ
ПІДПРИЄМСТВ.....91

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Косторной С.В., Піхняк Т.А.
ПОДАТКОВІ ПРЕФЕРЕНЦІЇ, ЯК ЗАСІБ
ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ 100

Боднар О.В.
МІСЦЕ УПРАВЛІНСЬКОГО АНАЛІЗУ
В ОБЛІКОВІЙ СИСТЕМІ..... 107

МАРКЕТИНГ

Трусова Н.В.
КОНЦЕПЦІЯ МАРКЕТИНГОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ
СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ..... 112

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Герчанівська С.В., Ярема Л.В., Гурська І.С.
ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ
АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....119

Лисак О.І.
SCM-СИСТЕМИ ЯК ЗАСІБ АВТОМАТИЗАЦІЇ
УПРАВЛІННЯ ПОСТАЧАННЯМИ.....125

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ

Гривківська О.В.
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ
ТУРИЗМУ НА ПРИНЦИПАХ
СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ 133

Єременко Д.В., Єременко Л.В.
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО
БІЗНЕСУ В СИСТЕМІ
ІНСТИТУЦІЙНИХ ВІДНОСИН 139

**Вимоги щодо розміщення статей у Збірнику
наукових праць Таврійського державного
агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного
(економічні науки) 146**

УДК: [330.322:004](477)

Трусова Н. В., д.е.н., професор
Єременко Д. В., д.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕСУ В МЕРЕЖЕВІЙ ІТ-СИСТЕМІ

Анотація. У статті розглядається цифровізація інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів господарювання в мережевій ІТ-системі. Запропоновано блочну систему оцінки цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів господарювання в мережевій ІТ-системі. Визначено локальні пріоритети складових зонального інтегрованого рівня цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів господарювання в мережевій ІТ-системі України.

Ключові слова: цифровізація, інвестиційно-інноваційна діяльність, суб'єкти господарювання, бізнес-процеси, ІТ-система, ІТ-аутсорсинг.

JEL code classification: L86, M13

Trusova N. V., D.Sc., Professor
Yeremenko D. V., D.Sc., Associate Professor
Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University

DIGITALIZATION OF INVESTMENT-INNOVATIVE ACTIVITIES OF THE BUSINESS ENTITIES IN NETWORK IT-SYSTEM

Abstract. The article considers the digitalization of investment-innovative activities of the business entities in the network IT system. The system-integrated methodology is implemented and practical recommendations are offered to build a model of digitalization of investment-innovative activities of the business entities by transforming the architecture of the business system into an IT system, which demonstrates the efficiency of network interaction in a competitive environment. The block diagram of the activation of Digital-strategy of digitalization of investment-innovative development of business in economy is presented. A block system for evaluating the digitalization of investment-innovative activities of the business entities in the network IT system is proposed. Indicators of digitalization of investment-innovative activities of the business entities in the network IT system are grouped according to the components of the balanced scorecard (CFS). The architectural structure of the integrated indicator of the zonal level of digitalization of investment-innovative activities of the business entities in the network IT system is substantiated. The coordinates of the vector-standard of zonal digitization of investment-innovative activities of the business entities in the network IT system of Ukraine are determined. The integrated level of digitalization of investment-innovative activities of the business entities in the network IT system of the Forest-Steppe, Polissya and Western region, the Steppe of Ukraine is calculated for the block "Financial activity", "Counterparties", "Internal business processes". The local priorities of the components of the zonal integrated level of digitalization of investment-innovative activities of the business entities in the network IT system of Ukraine are determined.

Keywords: digitalization, investment-innovative activities, business entities, business processes, IT-system, IT-outsourcing.

Постановка проблеми. Процеси, які відбуваються нині у світовому економічному просторі, характеризуються значним переплетінням інтересів глобальних економічних і політичних гравців. Внаслідок боротьби за ринки і ресурси усе більше сегментів глобального ринку опиняються під впливом транснаціональних корпорацій, які диктують свої умови співпраці з іншими, менш потужними суб'єктами економічної діяльності. Остан-

нім, щоб зберегти своє місце на ринку, доводиться докладати все більше зусиль, оперативно реагуючи на нові виклики і відшукуючи нові способи формування конкурентних переваг, зокрема, у доволі вузьких нішах. Однак зростаючі масштаби глобалізації економічного простору зумовлюють посилення конкурентної боротьби не тільки на рівні окремих суб'єктів господарювання, а й на рівні національних економік.

Осмислюючи сучасні економічні процеси, не можна не відзначити, що вони повною мірою окреслюються економічною теорією через призму ринкової економіки, а тому, не дозволяють визначити історичну перспективу людського суспільства взагалі. Тобто перемоги у конкурентному середовищі стандартними інструментами означає подальше погіршення стану економіки. При цьому глобалізація економічних процесів має риси нестабільності ситуацій, що значно ускладнює розвиток бізнесу в тій або іншій державі. Тому таке положення можливо виправити тільки завдяки зростанню «креативно-інформаційної культури», яка символізує розуміння інших напрямів інвестиційно-інноваційного розвитку бізнесу і перехід його у нову форму – цифрову економіку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішенням проблем інвестиційно-інноваційного розвитку бізнесу в контексті організаційно-правового функціонування інститутів інноваційно-інвестиційної діяльності займалися такі вчені, як Арколакіс Ч. [1], Артур Б. [2], Бочуля Т., Гринько П., Мухіна М. [3], Девенпорт Т. [4], Друкер П. [8], Фосс Н., Саєбі Т. [9], Гарбер П. [10], Хайск Ф. [11]. Процеси формування інвестиційно-інноваційної бізнес-моделі розглядаються в працях с: Роджерс Э. [12], Сореску А., Фрамбах Р., Сингх Дж., Рангасвами А., Бриджес К. [13], Сова Дж., Захман Дж. [14], Тапскотт Д. [15], Захман Дж. [16], Чжу П. [17].

Мета дослідження. Науковим напрямком нашого дослідження є надання практичних рекомендацій щодо побудови моделі цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу шляхом трансформації архітектури бізнес-системи в ІТ-систему, що демонструє підвищення ефективності мережевою взаємодією підприємств в конкурентному середовищі.

Виклад основного матеріалу. Активізація інвестиційно-інноваційної діяльності бізнесу забезпечує умови для стабільного зростання масштабів мережевої взаємодії підприємств для зменшення собівартості інноваційної продукції (товарів, послуг). При цьому розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності бізнесу формується на підставі оцінки та аналізу його реального та потенційного технологічного рівня, сучасних ІТ-систем,

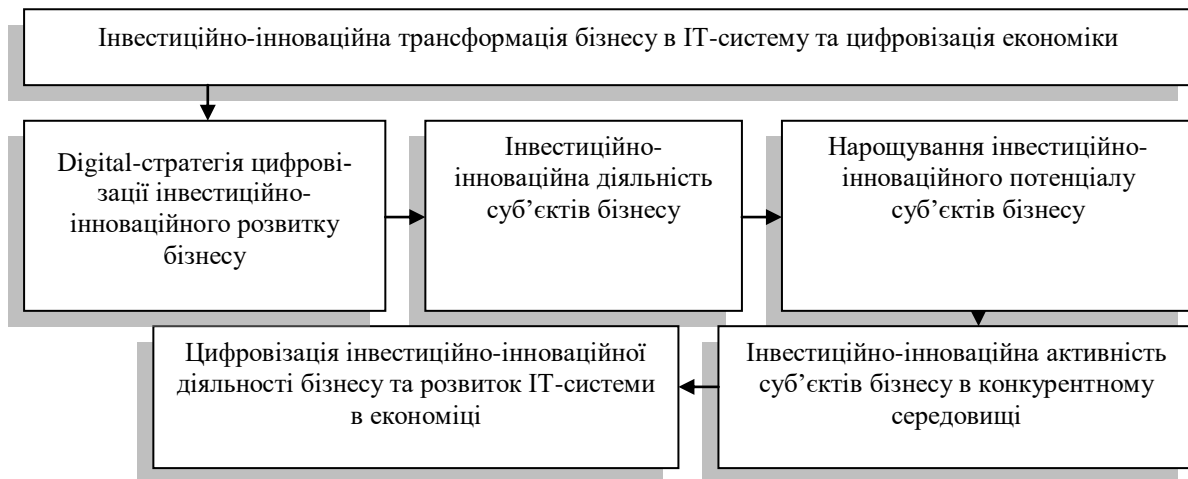
аналітики клієнтів, чисельності бізнес-процесів, наукоємності випущеної продукції, підвищення рівня інноваційної культури персоналу, спрямованих на комерціалізацію накопичених знань у забезпеченні підвищення конкурентоспроможності. Цифровізація інвестиційно-інноваційна діяльність відображає комплексну динамічну інтенсивного розвитку суб'єктів бізнесу, що кількісно характеризується співвідношенням темпів зміни результативності їх взаємодії в різних сферах економіки і темпів зміни витрат ресурсів, що задіяні в інвестиційно-інноваційному процесі [5].

При цьому перехід бізнес-систем в ІТ-системи для ефективної синхронізації інформаційно-комунікаційних технологій та інтелектуалізації капіталу в економіці дозволяє отримати ефект від реалізації Digital-стратегії інвестиційно-інноваційного розвитку бізнесу (рис. 1).

Цифровізація інвестиційно-інноваційної діяльності бізнесу та розвиток ІТ-систем в економіці визначається чинниками, які генерують та активізують дію мережевої взаємодії суб'єктів в конкурентному середовищі, що сприяють або, навпаки, перешкоджають реалізації інновацій.

Жорстка конкуренції між підприємствами в Україні призводить до зміни їх інвестиційно-інноваційної діяльності та розвитку цифровізації бізнесу, що обумовлено динамічною трансформацією сучасної бізнес-системи та впровадженням ІТ-системи в економіку країни.

Незважаючи на приналежність до низькотехнологічних секторів економіки, більшість сфер бізнесу відіграє важливу роль для розвитку інновацій, виступаючи посередником між високотехнологічними галузями і споживачами. При цьому в умовах світової інтеграції та глобалізації, підвищення вимог в мережі якосного сервісу та обслуговування починають активізовуватись інвестиційно-інноваційні процеси з метою підвищення рівня прибутковості та конкурентоспроможності суб'єктів бізнесу. І в цьому сенсі їх інвестиційно-інноваційна діяльність полягає у створенні нової товарної пропозиції щодо впровадження існуючих розробок у практику, враховуючи галузеві особливості реалізації основних бізнес-процесів, які здій-

Рис. 1. Блок-схема активізації Digital-стратегія цифровізації інвестиційно-інноваційного розвитку бізнесу в економіці

Джерело: побудовано авторами за даними [9, 10, 11]

снюють вплив на підвищення прибутку, зростання продуктивності праці, покращення конкурентних позицій, оптимізації витрат.

Цифровізація інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу дозволяє адаптувати механізм руху товару на всіх стадіях торговельного обслуговування до забезпечення високої якості процесу купівлі-продажу та впровадження он-лайн торгівлі, посилення клієнтоорієнтованості бізнес-системи.

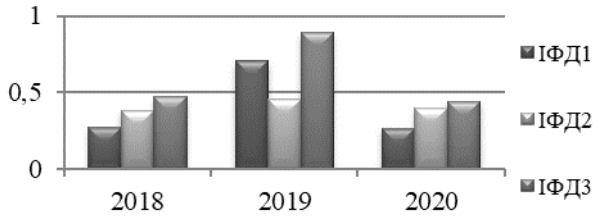
Проведено імплементацію оцінки рівня цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі, за такими зонами, як Лісостеп, Полісся та Західний регіон, а також в зоні Степу. Часовий інтервал дослідження, який на нашу думку, є виправданим, складає три роки (2018-2020 рр.), оскільки швидкі зміни в економіці відображають прискорену динаміку розвитку ІТ-системи в напрямку стимулювання та активізації інвестиційно-інноваційних бізнес-процесів. Відібрані суб'єкти бізнесу в мережі ІТ-системи в зонах Лісостепу, Полісся та Західний регіон, а також в зоні Степу функціонують в одному сегменті споживчого ринку, з ідентичними напрямками реалізації Digital-стратегії інвестиційно-інноваційного розвитку економіки, мають однаковий формат, близький асортимент реалізованої продукції, застосовують ідентичні технології обслуговування клієнтів, подібні засоби реклами, мають канали Інтернет-торгівлі.

Отримані в результаті таксономічного аналізу проміжні інтегральні показники рівня цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу в мережі ІТ-системи за виділеними зонами України представлено на рис. 2-10. Так, при оцінюванні показників, які характеризують фінансову підтримку інвестиційно-інноваційної активності суб'єктів бізнесу, можна побачити відсутність стійкої тенденції їх зміни та значні коливання в зональних межах функціонування підприємств торгівлі. Найвищий рівень зростання ринкової вартості організації спостерігається в зоні Полісся та Західного регіону у 2019 р. ($ІФД_1 = 0.849$), а найменший – в зоні Лісостепу у 2020 р. ($ІФД_1 = 0.265$).

Найбільш фінансово стабільною була діяльність суб'єктів бізнесу зони Поліття та Західного регіону ($ІФД_2 = 0.870$) у 2020 р., що на 0.643 пункти більше, ніж у суб'єктів мережевої зв'язку ІТ-системи зони Степу, і на 0.527 пункти більше рівня 2019 р.

Суб'єкти торговельної мережі в зоні Поліття та Західного регіону забезпечують постійне підвищення ефективності управління витратами, про що свідчить динаміка коефіцієнта таксономії ($ІФД_3$), рівень якого збільшився за 2018-2020 рр. з 0.283 до 0.839; у зонах Лісостепу та Степу намітилась обернена тенденція.

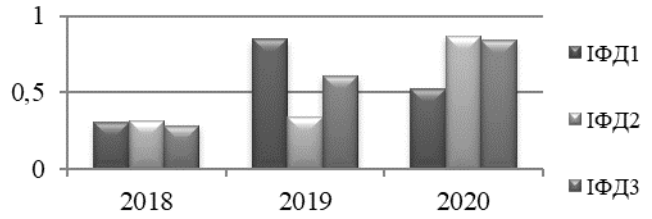
За величиною інтегральних показників блоку «Контрагенти» активізація інвестиційно-інноваційною діяльності суб'єктів бізнесу забезпечує достатній рівень взаємовідносин з покупцями та партнерами.

Примітка: ІФД₁ – Зростання ринкової вартості суб’єктів бізнесу; ІФД₂ – зростання фінансової стабільності; ІФД₃ – підвищення ефективності управління витратами.

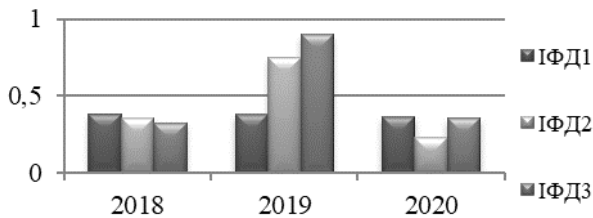
Рис. 2. Інтегральний рівень цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб’єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі зони Лісостепу України за блоком «Фінансова діяльність»

Джерело: розраховано авторами

Рис. 3. Інтегральний рівень цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб’єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі зони Полісся та Західного регіону України за блоком «Фінансова діяльність»

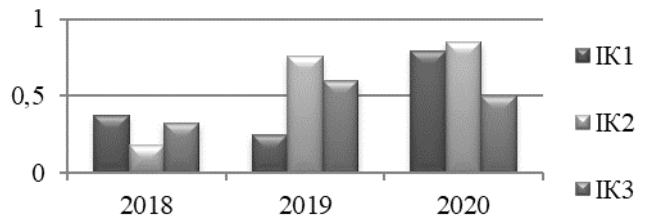
Джерело: розраховано авторами

Примітка: ІФД₁ – Зростання ринкової вартості суб’єктів бізнесу; ІФД₂ – зростання фінансової стабільності; ІФД₃ – підвищення ефективності управління витратами.

Рис. 4. Інтегральний рівень цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб’єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі зони Степу України за блоком «Фінансова діяльність»

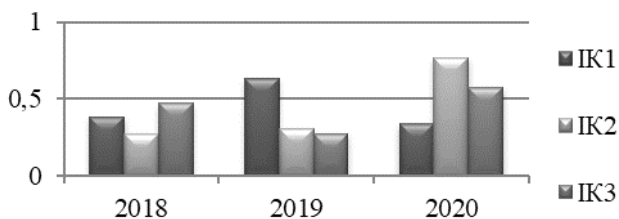
Джерело: розраховано авторами

Примітка: ІК₁ – залучення нових та утримання існуючих клієнтів; ІК₂ – покращення обслуговування клієнтів; ІК₃ – покращення партнерських відносин

Рис. 5. Інтегральний рівень цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб’єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі зони Лісостепу України за блоком «Контрагенти»

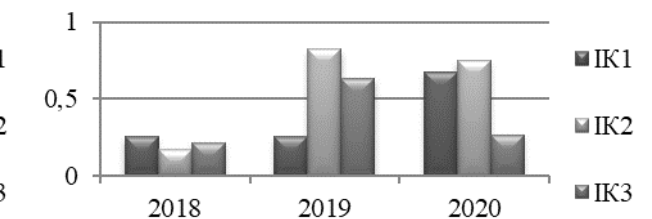
Джерело: розраховано авторами

Примітка: ІК₁ – залучення нових та утримання існуючих клієнтів; ІК₂ – покращення обслуговування клієнтів; ІК₃ – покращення партнерських відносин

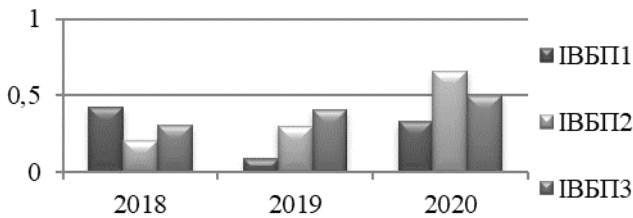
Рис. 6. Інтегральний рівень цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб’єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі зони Полісся та Західного регіону України за блоком «Контрагенти»

Джерело: розраховано авторами

Рис. 7. Інтегральний рівень цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб’єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі зони Степу України за блоком «Контрагенти»

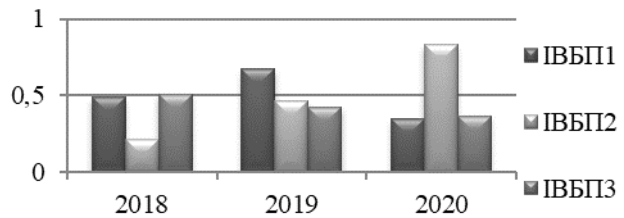
Джерело: розраховано авторами

Примітка: IВБП₁ – покращення організаційної структури управління; IВБП₂ – підвищення рівня організації торговельно-технологічного процесу; IВБП₃ – підвищення рівня інформатизації

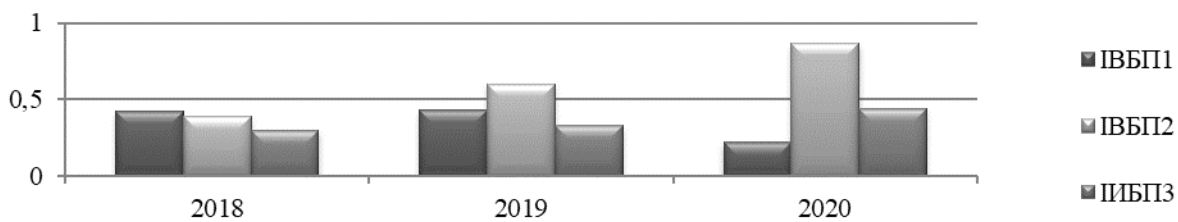
Рис. 8. Інтегральний рівень цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі зони Лісостепу України за блоком «Внутрішні бізнес-процеси»

Джерело: розраховано авторами

Рис. 9. Інтегральний рівень цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі зони Полісся та Західного регіону України за блоком «Внутрішні бізнес-процеси»

Джерело: розраховано авторами

Примітка: IВБП₁ – покращення організаційної структури управління; IВБП₂ – підвищення рівня організації торговельно-технологічного процесу; IВБП₃ – підвищення рівня інформатизації

Рис. 10. Інтегральний рівень цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі зони Степу України за блоком «Внутрішні бізнес-процеси»

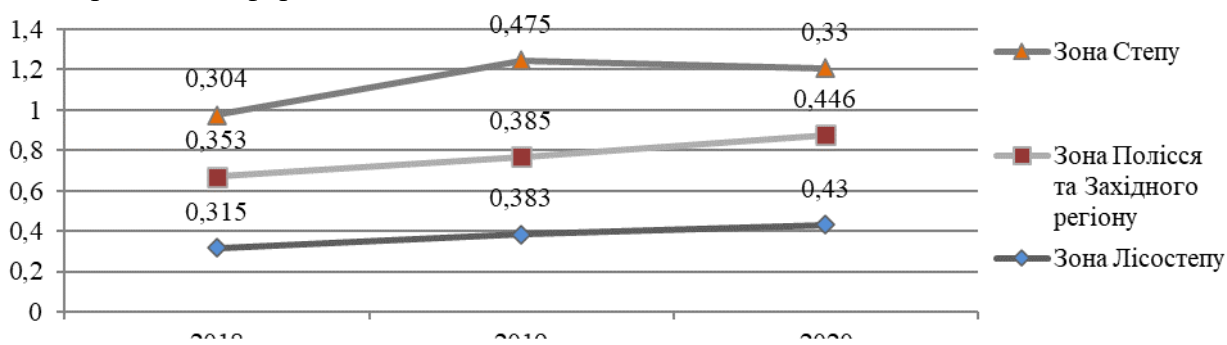
Джерело: розраховано авторами

Так, динаміка інтегрального показника залучення нових та утримання існуючих клієнтів свідчить про те, що введення інвестицій та впровадження інновації через мережу ІТ-системи в досліджуваних зонах України сприяє досягненню поставлених цілей Digital-стратегія щодо цифровізації інвестиційно-інноваційного розвитку бізнесу в економіці країни. Крім того, відбувалось суттєве покращення рівня обслуговування клієнтів, тобто у зоні Лісостепу інтегральний показник покращення обслуговування клієнтів збільшився з 0.177 до 0.847, у зоні Степу – з 0.173 до 0.747, а у зоні Полісся та Західного регіону – з 0.273 до 0.768. Це стало можливим через використання сучасних форм обслуговування, як Інтернет-магазини, каси самообслуговування, експрес-обслуговування. Але, як показують проведені дослідження, інвестиційно-інноваційна діяльність суб'єктів бізнесу жодної з досліджуваних зон України не сприяла встанов-

ленню стійкої тенденції покращення партнерських відносин. Найбільше значення інтегрального показника рівня досягнення Digital-стратегії у 2020 р. має зона Полісся та Західного регіону, що на 0.103 пункти менше, ніж у 2018 р, і на 0.076 пункти більше, ніж у його найближчого конкурента – зона Лісостепу.

Досліджуваний рівень інтегральних показників блоку «Внутрішні бізнес-процеси» має суттєві розбіжності у досягненні напрямів Digital-стратегії. Так, у 2020 р. активізація інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу із розвинуеною мережею ІТ-системи характеризується найнижчим значенням інтегрального показника оцінки організаційної структури управління (Лісостеп – 0.328; Полісся та Західний регіон – 0.348; Степ – 0.221) і найвищим значенням інтегрального показника оцінки рівня організації торговельно-технологічного процесу (Лісостеп – 0.660; Полісся та Західний регіон –

0.831; Степ – 0.866). Оновлення торговельно-касового обладнання, придбання сучасної інформаційно-технологічних програм пояснює позитивну зміну інтегрального показника оцінки рівня організації торговельно-технологічного процесу. В досліджуваних зонах України рівень інформатизації коливається в межах від 0.3 до 0.508, і характеризується, на жаль, високими значеннями показників витратності інформаційних технологій

Рис. 11. Загальний інтегрований зональний рівень цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі України

Джерело: розраховано авторами

Аналізуючи загальний інтегральний показник необхідно відмітити його поступове зростання в зоні Лісостепу та зоні Полісся та Західного регіону, проте в зоні Степу за 2020 р. простежується його скорочення. Для якісної оцінки отриманого результату використано вербально-числова шкала Харрінгтона, яка дозволила ідентифікувати досліджувані

та низькими індикаторами цифровізації бізнесу, а також розвитку мережі Інтернет.

Враховуючи результати розрахунків групових інтегральних показників зонального рівня цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі України за складовими ЗСП, визначено загальний інтегральний показник за 2018-2020 рр. (рис. 11).

зони України за критеріями активізації цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів торговельного бізнесу в мережевій ІТ-системі (табл. 1). Результати свідчать, що зони Лісостепу, Полісся та Західного регіону мають середній рівень активізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу.

Таблиця 1.

Активізація зонального рівня цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі України

Зона цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності в мережевій ІТ-системі	2018	2019	2020
Зона Лісостепу	низька	середня	середня
Зона Полісся та Західного регіону	середня	середня	середня
Зона Степу	низька	середня	низька

Джерело: розраховано авторами

Інтегральний показник оцінки зонального рівня цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу в мережевій ІТ-системі України у своїй основі враховує різнобічні напрями Digital-стратегії та уможливорює виділення з них найбільш пріоритетних, в контексті забезпечення балансу між ресурсним потенціалом та можливостями (погрозами) її зовнішнього середовища.

Висновки. Таким чином, впровадження системи постійного удосконалення цифровізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу, спрямованої на всебічне покращення якості мережевої ІТ-системи в економіці держави, дозволяє не тільки оптимізувати бізнес-операції, але й дозволяє підвищувати співробітництво в процесі планування, організації, ведення переговорів, складання та укладання договорів із сервісними

партнерами тощо. Більш того, це сприяє встановленню певного жорсткого контролю витрат на всіх етапах ланцюга створення вартості бізнес-проектів, а також удосконалення методів аналізу, контролю за інвестиційно-інноваційними ризиками; використання єдиного стандарту – інструменту, який сприяє

вирішенню проблеми побудови ефективної системи ІТ-підтримки; створення високопрофесійної команди. Введення ІТ-аутсорсингу уможлиблює швидке оновлення та перезапуск бізнес-проектів будь-якого масштабу і на будь-яких територіях, в інтересах замовників.

Список використаних джерел

1. Арколакис Ч. Інновації та виробництво в глобальній економіці. *American Economic Review*. 2018. №8. С. 21-28.
2. Браян А. В. Конкуруючі технології, збільшення прибутків і блокування за історичними подіями. *Економічний журнал*. 1989. №99. С. 116–131.
3. Бочуля Т., Гринько П., Мухіна М. Інноваційні тенденції розвитку бізнесу як стимул для досягнення прогресивних конкурентних переваг. *Європейське співробітництво. Наукові підходи та прикладні технології*. 2018. №3(34). С. 42-51.
4. Девенпорт Т. Х. Інноваційний процес: реінжиніринг за допомогою інформаційних технологій. Бостон, Массачусетс: Видавництво Гарвардської бізнес-школи, 1993. 229 с.
5. Давимук С. А., Федулова Л. І., Попадинець Н. М. Інноваційний розвиток підприємств у сфері торгівлі: світові тенденції та практика в Україні. Львів: М.І. Інститут краєзнавства Долішного, 2016. 127 с.
6. Єдиний цифровий ринок. Знищення бар'єрів для розкриття онлайн-можливостей. Європейська комісія. URL: https://ec.europa.eu/commission/priorities/digital-single-market_en (дата звернення 11.12.2021).
7. Цифрова глобалізація: Нова ера глобальних потоків. URL: www.mckinsey.com/business-functions/digital-mckinsey/our-insights/digital-globalization-the-new-era-of-global-flows (дата звернення 26.12.2021).
8. Друкер П. Ф. Посткапіталістичне суспільство. Оксфорд: Баттерворт-Хайнеманн, 1995. 187 с.
9. Фосс Н., Саєбі Т. Бізнес-моделі та інновації бізнес-моделей: між злими та парадигматичними проблемами. *Довгострокове планування*. 2018. №1. С. 9-21.
10. Гарбер П. Управління ризиками для фінансових ринків за рахунок потоків капіталу: роль пруденційного регулювання. *Міжнародний економічний журнал*. 1996. №1. С. 119-131.
11. Хайєк Ф. А. Індивідуалізм і економічний порядок. Від Фрідріха. Чикаго: University of Chicago Press, 1948.
12. Роджерс Е. Розповсюдження інновацій. Нью-Йорк: Free Press, 2002. 309 с.
13. Сореску А., Фрамбах Р. Т., Сінгх Дж., Рангасвами А., Бріджс Ч. Інновації в моделях роздрібного бізнесу. *Журнал роздрібної торгівлі*. 2011. №87. С. 3–16.
14. Сова Дж. Ф., Захман Дж. А. Розширення та формалізація платформи архітектури інформаційної системи. *IBM Systems Journal*. 1992. №31(3). С. 590-616.
15. Тапскотт, Д. Цифрова економіка: обіцянки та небезпеки в епоху мережевого інтелекту. Нью-Йорк, Нью-Йорк: McGraw-Hill, 1996. 411 с.
16. Zachman J. A. Структура архітектури інформаційної системи. *IBM System Journal*. 1987. №26(3). С. 276-292.
17. Чжу П. Цифрова спритність: скелястий шлях від Agile до Agile. BookBaby, 2016. 243 с.

References

1. Arkolakis, C. (2018). Innovation and production in the global economy. *American Economic Review*, 8, 21-28.
2. Arthur, Brian W. (1989). Competing Technologies, Increasing Returns and Lock in by Historical Events, *Economic Journal*, 99, 116–131.
3. Bochulia, T., Hryenko, P., Mukhina, M. (2018). Innovative trends of business development as an incentive to achieve progressive competitive advantages. European Cooperation. *Scientifik Approaches and Applied Technologies*, 3(34), 42-51.
4. Davenport, T.H. (1993). Process Innovation: reengineering work through information technology. Boston, Mass.: Harvard Business School Press.
5. Davymuk, S.A., Fedulova, L.I., Popadynets, N.M. (2016). Innovative development of enterprises in the field of trade: world trends and practice in Ukraine. Lviv: M.I. Dolishnoho Institute of Regional Studies.
6. Digital single market. Bringing down barriers to unlock online opportunities (2017). European Commission. URL: https://ec.europa.eu/commission/priorities/digital-single-market_en.
7. Digital globalization: The new era of global flows (2016). URL: www.mckinsey.com/business-functions/digital-mckinsey/our-insights/digital-globalization-the-new-era-of-global-flows.
8. Drucker, P.F. (1995). Post-Capitalist Society. Oxford: Butterworth-Heinemann.
9. Foss, N., Saebi, T. (2018). Business models and business model innovation: Between wicked and paradigmatic problems. *Long Range Planning*, 1, 9-21.
10. Garber, P. (1996). Managing Risks to Financial Markets from Capital Flows: the Role of Prudential Regulation. *International Journal of Economics*, 1, 119-131.

11. Hayek, F.A. (1948). *Individualism and Economic Order*. By Friedrich. Chicago: University of Chicago Press.
12. Rogers, E. (2002). *Diffusion of Innovations*. New York: Free Press, 2002.
13. Sorescu, A., Frambach, R. T., Singh, J., Rangaswamy, A., Bridges, C. (2011). Innovations in retail business models. *Journal of Retailing*, 87, 3–16.
14. Sowa, J. F., Zachman, J. A. (1992). Extending and Formalizing the Framework for Information System Architecture. *IBM Systems Journal*, 31 (3), 590-616.
15. Tapscott, D. (1996). *The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence*. New York, NY: McGraw-Hill.
16. Zachman, J. A. (1987). A Framework for Information System Architecture. *IBM System Journal*, 26(3), 276-292.
17. Zhu, P. (2016). *Digital Agility: The Rocky Road from Doing Agile to Being Agile*. BookBaby.

**Вимоги до статей, що друкуються
у “Збірнику наукових праць Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)”**

Збірник призначений для фахівців, які цікавляться теоретичними та прикладними проблемами економіки, фінансів і кредиту, обліку і аудиту, менеджменту та маркетингу мікро-, мезо- та макрорівня національної та міжнародної економіки. Збірник надає можливість вченим та здобувачам наукових ступенів провести публічну апробацію, а науковій спільноті – ознайомитися з останніми результатами досліджень теоретичних і прикладних проблем національної та міжнародної економіки.

Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) включений до Переліку наукових фахових видань України, є науковим виданням, в якому можуть бути опубліковані основні результати дисертаційних робіт (наказ МОН №1328 від 21.12.2015 р.). Відповідно до Порядку формування Переліку наукових фахових видань України (наказ МОН України від 15 січня 2018 року № 32) Збірнику присвоєно категорію «Б», що затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020 № 886.

Збірник виходить до 4 разів на рік. Останні дати подання статей:

№1 – до 1 березня; №2 – до 1 травня; №3 – до 1 жовтня; №4 – до 1 грудня.

Для участі у формуванні збірника наукових праць необхідно подати:

1. Електронний варіант статті, оформлений відповідно до наведених нижче вимог, виконаний у редакторі MS Word.

2. Рецензію доктора наук (за тематикою статті) – для авторів без вченого ступеня. Відсканований документ повинен містити підпис рецензента, засвідчений печаткою установи, в якій він працює.

3. Файл із відомостями про автора (прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи, поштова адреса для пересилання авторського примірника, контактні телефони, адреса електронної скриньки) та інформацією про кількість примірників і необхідність поштової пересилки.

4. Електронні копії анотації англійською мовою у форматах *jpeg* (сканована копія) та *doc* (у редакторі MS Word), завірену професійним перекладачем або викладачем англійської мови зі знанням економічної термінології.

5. Електронну копію платіжних документів (оплата здійснюється після прийняття позитивного рішення щодо друку статті).

Пакет перерахованих вище матеріалів надсилається на електронну скриньку:
sp_tsatu@tsatu.edu.ua, ivanvd@ukr.net

Структура статті:

- 1. Індекс УДК.**
- 2. Прізвище та ініціали автора.**
- 3. Відомості про автора** – науковий ступінь, вчене звання, посада та місце роботи автора (повністю без аббревіатур), e-mail.
- 4. Назва статті** (до десяти слів).
- 5. Анотація мовою статті** (від 300 до 500 знаків)
- 6. Ключові слова** мовою статті (не менше шести слів або словосполучень).
- 7. Код JEL Classification.**
- 8. Прізвище та ініціали автора (англійською).**
- 9. Відомості про автора (англійською)** – науковий ступінь, вчене звання, посада та місце роботи автора (повністю без аббревіатур), e-mail.
- 10. Назва статті (англійською).**

11. Розширена анотація англійською мовою (від 1600 до 1800 знаків) містить наступні розділи: постановка завдання, результати дослідження, висновки

12. Ключові слова (англійською).

13. Текст у структурованому вигляді із виділенням наступних елементів:

13.1 Постановка проблеми (постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями);

13.2 Аналіз останніх досліджень і публікацій (аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття);

13.3 Формулювання цілей статті (постановка завдання);

13.4 Виклад основного матеріалу (виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів);

13.5 Висновки (висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку).

14. Список використаних джерел (мовою оригіналу). Бібліографічний опис літературних джерел оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

15. Список використаних джерел в романській абетці (транслітерація) – References, оформлений відповідно до вимог APA (<http://www.apastyle.org>).

16. Вказати назву рубрики, в якій має бути надрукована стаття – відповідає назві однієї з наукових спеціальностей галузі знань "Соціальні та поведінкові науки", "Управління та адміністрування":

051 – Економіка;

071 – Облік і оподаткування;

072 – Фінанси, банківська справа та страхування;

073 – Менеджмент;

075 – Маркетинг;

076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Технічні вимоги до оформлення статті:

- Приймаються статті, написані однією із трьох мов: українською, російською, англійською.
- Назва файлу зі статтею – прізвище автора.
- Формат сторінки – А4.
- Поля з усіх боків – 2 см.
- Всі сторінки мають бути у книжковій орієнтації.
- Обсяг статті – не менше 10 друкованих сторінок.
- Окремі елементи статті:
  - Індекс УДК - Times New Roman, 12, напівжирний, вирівнювання ліворуч, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0 см;
  - Прізвище та відомості про автора (авторів) - Times New Roman, 12, курсив, вирівнювання праворуч, інтервал – 1,0;
  - Порожній рядок;
  - Назва статті - Times New Roman, 16, великими літерами, напівжирний, вирівнювання по центру, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0 см;
  - Порожній рядок;
  - Анотація та ключові слова - Times New Roman, 10, курсив, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 1,25 см;
  - Порожній рядок;
  - Код JEL Classification - Times New Roman, 12, напівжирний, вирівнювання ліворуч, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0 см;

- Прізвище та відомості про автора (англійською) - Times New Roman, 12, курсив, вирівнювання праворуч, інтервал – 1,0;
  - Порожній рядок;
  - Назва статті (англійською) - Times New Roman, 16, великими літерами, напівжирний, вирівнювання по центру, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0 см;
  - Порожній рядок;
  - Анотація та ключові слова (англійською) - Times New Roman, 10, курсив, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 1,25 см;
  - Порожній рядок;
  - Текст статті - Times New Roman, 14, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25 см, назви підпунктів виділяються напівжирним шрифтом;
  - Порожній рядок;
  - Список використаних джерел – Times New Roman, 10, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0,5 см, слова "Список використаних джерел" виділяються напівжирним шрифтом;
  - Порожній рядок;
  - Список використаних джерел (англійською) - References – Times New Roman, 10, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0,5 см;
- Оформлення таблиць:

Таблиця 1

Назва таблиці

- Оформлення ілюстрацій:

Рис. 1. Назва рисунку.

- Формули виконуються за допомогою вбудованого редактора формул MS Word і нумеруються з правого боку:

Формула (1)

- Абзаци позначати тільки клавішею "Enter", не застосовувати пробіли або табуляцію (клавіша "Tab").
- Посилання на літературу в тексті необхідно давати в квадратних дужках, наприклад, [3, с. 35; 8, с. 56-59], в яких перша цифра вказує порядковий номер джерела в списку літератури, а друга – відповідну сторінку в цьому джерелі; одне джерело (зі сторінкою) відокремлюється від іншого крапкою з комою.
- Всі статистичні дані мають бути підкріплені посиланнями на джерела.
- Всі цитати мають закінчуватися посиланнями на джерела.
- Кількість джерел у списку літератури повинна складати не менше 10 (з них не менше 4 іноземних).

- Посилання на підручники та науково-популярну літературу не допускаються.
- Назви праць у списку літератури розташовуються в порядку цитування.
- Скорочення слів і словосполучень, окрім загальноприйнятих, не допускається.

Редакція може відхилити статтю, якщо:

- відсутній повний пакет супровідних документів;
- оформлення статті не відповідає зазначеним вище вимогам;
- тематика статті не відповідає профілю видання;
- назва статті не відповідає змісту;
- стаття написана на низькому науковому рівні;
- матеріали повністю або частково публікувались раніше в інших виданнях або подані до розгляду редакціям інших журналів;
- стаття повністю або частково чужа (автор вчинив плагіат);
- порушена в статті проблема втратила актуальність.

Автори несуть відповідальність за точність наведених у статті термінів, прізвищ, даних, цитат, статистичних матеріалів тощо.

Усі матеріали, що надсилаються для публікації, проходять рецензування.

Рішення про публікацію статті приймає редколегія.

Рукописи, які відхилила редакційна колегія, авторам не повертаються.

Редакція залишає за собою право скорочувати, правити текст і змінювати назву статті.

Сподіваємося на плідну співпрацю!

Редакційна колегія Збірнику наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)

Контактні дані:

Адреса: 72315, Україна, Запорізька область,
м. Мелітополь, пр-т Б. Хмельницького, 18,
Таврійський державний агротехнологічний університет,
Факультет економіки та бізнесу.
тел. (0619) 42-32-01 – **Ортіна Анна Володимирівна**